

Συνέντευξη

▶ Στην **ΝΤΑΝΙ ΒΕΡΓΟΥ**

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ,

αναπληρωτής υπουργός Υγείας

«Μετάβαση σε ένα μοντέλο εξατομικευμένης φροντίδας»

Αποκατάσταση του πραγματικού νοήματος και εμπάθυνση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης υπόσχεται ο αναπλ. υπουργός Υγείας Ανδρέας Ξανθός ως απάντηση στο σημερινό «ζοφερό τοπίο» των αποδιάρθρωμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας και του κράτους πρόνοιας, εξαιτίας των διαλυτικών επιπτώσεων των πολιτικών που εφαρμόστηκαν στον χώρο, με αποκορύφωμα τα διαδοχικά μνημόνια. Ο υπουργός συμμετείχε στην πρόσφατη τριήμερη συνάντηση-αποτίμηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και δηλώνει συγκλονισμένος από το κοινωνικό κίνημα της εποχής, που «πίεσε και συγκρούστηκε με τη γραφειοκρατία του επίσημου κράτους και με τις αντιστάσεις εντός κι εκτός του ασύλου, και στη συνέχεια ανέδειξε ένα πολιτικό αίτημα: την ψυχιατρική μεταρρύθμιση, την αποασυλοποίηση, την έμφαση στα δικαιώματα, τον σεβασμό στην αξιοπρέπεια του ψυχικά ασθενή».

• **Πώς ήταν η εμπειρία του τριήμερου, στον τόπο που έγινε αφορμή για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση;**

Η Λέρος ήταν ένα σημείο αναφοράς, επειδή είχε τη δύναμη του πετυχημένου παραδείγματος. Αυτό είναι το κρίσιμο. Γι' αυτό συγκινεί ακόμα. Ηρθαν άνθρωποι που είχαν δουλέψει εκεί κι έγιναν φίλοι, δέθηκαν ουσιαστικά, σε έναν χώρο που ήταν τόπος εγκλεισμού, στιγματισμού, ανελευθερίας, οδύνης, εγκατάλειψης, αλλά ταυτόχρονα κι ένας χώρος έμπνευσης.

• **Λέτε ότι αξιοποιήθηκε το παράδειγμα της Λέρου;**

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι συνέβαλε και ήταν τομή στην υπόθεση της ψυχιατρικής περιθαλψης, στην αλλαγή ψυχιατρικού παραδείγματος.

• **Αλλάξε;**

Δεν έχει αλλάξει στην πραγματικότητα. Η αλλαγή είναι η εισαγωγή ενός συστήματος παροχής ολοκληρωμένης φροντίδας ψυχικής υγείας, που απέναντι στην αποδιοργάνωση και τον κατακερματισμό της ψυχικής νόσου θα αντιπαραθέσει τη συγκρότηση και τη συνοχή, με σεβασμό στα δικαιώματα των ασθενών. Είναι η μετάβαση στην κοινοτική φροντίδα, στην πρόληψη, στην τομεοποιημένη φροντίδα κοντά στον τόπο του αρρώστου που θα επανασχεδιαστεί και στην κοινοτική παρέμβαση. Σε ένα μοντέλο εξατομικευμένης φροντίδας με βάση τις ανάγκες κάθε ξεχωριστού ασθενή.

• **Σας ενέπνευσε να επιχειρήσετε τη μεταρρύθμιση από την αρχή;**

Σαφώς. Έχουν οι άνθρωποι αυτοί δικαίωμα, ώστε η πολιτεία να κάνει ό,τι μπορεί για να μεταβάλει την κατάστασή τους, να τη βελτιώσει. Όπως δίνεις μάχη για τον καρκινοπαθή, αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμη καινούργια θεραπεία, όσο ακριβή κι αν είναι, κάνεις όλες τις παρεμβάσεις που μπορείς και δίνεις μια μάχη μέχρι το τέλος, για να έχει μια όσο γίνεται παρατεταμένη και καλύτερη ζωή, με την ίδια αναλογία και στον ψυχικά άρρωστο οφείλεις να κάνεις ό,τι μπορείς για να βελτιώσεις την κατάστασή του, να μην τον θεωρήσεις «τελειωμένη υπόθεση».

Οι άξονες της νεοσύστατης Επιτροπής του υπουργείου Υγείας, υπό τον Θωμά Υφαντή, είναι:

- Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και των αναγκών όλων των τομέων ψυχικής υγείας
- Επανασχεδιασμός ψυχιατρικών τομέων με βάση τις ανάγκες και τις αρχές της Κοινοτικής Ψυχιατρικής
- Επανεργονοποίηση-ισχυροποίηση θεσμικού πλαισίου των Τομεα-

- κών Επιτροπών (ΤΕΨΥ - ΤΕΨΥΠΑ)
- Θεσμοθέτηση και διασφάλιση της λειτουργίας ενός συνεκτικού δικτύου παροχής ψυχιατρικών υπηρεσιών εντός του τομέα
- Διασύνδεση με την ΠΦΥ για την προώθηση στρατηγικών πρόληψης
- Δημιουργία ενός πλαισίου αξιο-

- λόγησης και ελέγχου της λειτουργίας των ψυχιατρικών υπηρεσιών εντός του τομέα με την καθιέρωση ενιαίων κριτηρίων
- Επεξεργασία σχεδίου για το μέλλον των ΝΠΙΔ εντός του συστήματος, των οποίων η χρηματοδότηση λήγει στο τέλος του χρόνου.

• **Η εικόνα που έχετε από τα ψυχιατρεία μας;**

Είναι άσυλα με εγγενή αποανθρωποποίηση, με μια λογική που παράγει βία. Άσυλα με βία, αν όχι συναίνεση, σιωπηρή ανοχή κοινωνική -κράτους, γιατρών, οικογενειών. Γι' αυτό η αντίσταση στην υπέρβασή τους είναι ο μεγάλος κίνδυνος τώρα που αποφύγαμε το βίαιο κλείσιμο των ψυχιατρείων που είχε προγραμματιστεί μέσω του συμφώνου Λυκουρέντζου-Αντορ.

• **Θα ξαναδείτε τις ακούσιες νοσηλείες;**

Ναι, συνεργαζόμαστε με το υπουργείο Δικαιοσύνης, ώστε να ξαναδοούμε το νομικό πλαίσιο, στη λογική πάντα της ενίσχυσης της δικαιωματικής προσέγγισης.

• **Αρα θα ξαναρχίσουμε τη σισύφεια -όπως την αποκαλεί ο Γ. Λουκάς- προσπάθεια της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης;**

Ναι, ως μια υπόθεση που δεν είναι μόνο ζήτημα συμπόνιας απέναντι σε ανθρώπους που προφανώς είναι ευάλωτοι και αδύναμοι, δεν είναι δηλαδή ζήτημα μόνο ανθρωπισμού, είναι και ζήτημα σεβασμού δικαιωμάτων, σεβασμού της αξιοπρέπειας, κοινωνικής ευαισθησίας, πολιτισμού και δημοκρατίας. Είναι ζήτημα πολιτισμού μιας χώρας να έχει αξιοπρεπή φροντίδα σε ένα από τα πιο ευάλωτα κομμάτια του πληθυσμού, και δημοκρατίας, με την έννοια της ισότητας των ανθρώπων.